

Nr. 332

**BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgoda i praca!**

KALENDARZYK

27	N. Wirgiliusza
28	P. Mansweta B.
29	W. Saturina
30	S. Andrzeja Ap.
1	C. Eligiusza B.
5	P. † Bibianny
	S. Franciszka Ks.

REKACJA
w ŁODZI

Al, Kościuszki 46 41
TELEFON 23.

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Kwartalnie Mk. 945.
Miesięcznie „ 315.
za roznośnienie
25 mk. miesięcznie.
Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk 1160.
Miesięcznie „ 385.
poza Łódź, egz. mk 16
w Ameryce
1/2 dolara miesięcznie
Konto Pocztovej Kasj
Oszczędności 60,594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Czwartek dnia 1 grudnia 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie redakcja „Rozwoju” ul. Kościuszki 46. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i opłat administracja nie odpowiada.

XXV.

Zawiadamiamy naszych czytelników, że dnia 1 grudnia „Rozwój” wkracza w 25 rok swojej pracy dziennikarskiej w Łodzi. Z okazji tej zostanie dnia 4 grudnia, w niedzielę, wydany specjalny numer, który wydrukowany zostanie w podwójnej ilości egzemplarzy.

Ogłoszenia do tego numeru, pomimo naczynego nakładu, nie będą droższe, niż do zwykłych numerów, a nawet tańsze, bo kto przed świętami Bożego Narodzenia powtórzy jeszcze swoje anonsy, ten od następnych razy otrzyma 10% ustępstwa.

Ogłoszenia te prosimy przysyłać jak najszybciej, aby można je było wykończyć starannie, nawał bowiem pracy w ostatniej chwili wywołuje pośpiech, niezbyt w tych wypadkach pożądanym ani dla ogłaszających się, ani dla Adm.

Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Rozwoju” codziennie w biurze, al. Kościuszki Nr. 41. (4) 5

Administracja „Rozwoju”

Z Sejmu.

Przedpołudniowe posiedzenie Sejmu, po załatwieniu kilku drobniejszych spraw, było poświęcone sanacji finansów miejskich.

Posel Fedorowicz referował w imieniu komisji Skarbowo-Budżetowej projekt zasilenia funduszy miejskich przez udział miast w rządowym podatku dochodowym.

Rząd chce dać 10 proc. tego podatku, a miasta żądają 50 proc., natomiast komisja ustaliła ten udział miasta na 30 proc. Podatek ten nie ma przenosić 2-ch pro mille.

p. Roszet żąda dla Warszawy udziału 50 procentowego.

p. Suligowski maluje ponure położenie miast i przytacza że przed Wojną Warszawa pokrywała 65 proc. wydatków z podatków od nieruchomości obecnie zaś pokrywa zaledwie pół.

Przyczyna jest tu t. zw. „ochrona lokatorów.

Następnie wśród wrzawy lewicy p. Dąbski odczytał niektóre wyjątki z broszury p. Zamorskiego. Po dyskusji postanowiono zamknąć tę sprawą na posiedzeniu popołudniowym, zamknięto posiedzenie.

Na dzisiejszym popołudniowym posiedzeniu sejmu rozpatrywano nagły wniosek P. S.L. w sprawie znanej broszury posła Zamorskiego. Wniosek uzasadniał poseł Dębski, (P.S.L.), poczem poseł Mioszkowski (Z.L.W) wykazywał, że właściwie nie idzie tu o meritum sprawy, ale o formalną stronę, oraz o nieczynność władz sądowych w wypadku, skoro ta broszura była szkodliwą dla Państwa.

Poseł Czapiński (P.P.S.) stwierdził, że treść broszury pokrywa się z polityką Z.L.W i że oplwanie bohaterskiego momentu i dzieł Polski (miał na myśli moment utworzenia Legionów) pod względem moralnym jest nader szkodliwe.

Następnie przemawiał minister spr. p. Sobolewski, który nieczynność władz sądowych wobec z różnych stron ataków na Piłsudskiego motywował wyrażnym życzeniem Naczelnika Państwa, aby z tego powodu nie wywalczyły spraw sądowych.

W konkluzji poseł Woźnicki (Wyzwolenie) podał następujący wniosek:

„Sejm po rozważeniu motywów treści znanej broszury posła Zamorskiego stwierdza, że ustępn. tej broszury, odnoszący się do osoby Naczelnika Państwa i armji może wyrządzić ciężką szkodę Państwu Polskiemu. Wobec tego Sejm potępia tego rodzaju wystąpienie.

Dalej Sejm wyraża zdziwienie że władze sądowe nie zabrały głosu w tej sprawie”

Wniosek posła Woźnickiego, wobec tego, że poseł Dębski zrzekł się żądania sądu honorowego, marszałek Sejmu poddał pod głosowanie.

Sejm przyjął wniosek posła Woźnickiego większością 165 głosów.

Najwyższe odznaczenie.

Rząd Francuski nadał Paderewskiemu Wielki Krzyż Francuskiej Legji Honorowej w stanach Zjednoczonych za zasługi przy tworzeniu polskiej armji we Francji. Odznaczenie to zostało wysłane przez osobnego kurjera do Waszyngtonu, gdzie je wręczy Paderewskiemu marszałek Foch, który jak wiadomo bawi w Waszyngtonie.

Skandale ludowcowe.

WARSZAWA 30 listop. (tel. wł.) Związek Ludowo Narodowy podał do laski marszałkowskiej wniosek nagły, zzywający Ministra Spraw Wewnętrznych do wytoczenia przeciw posłom Barłowi (P.S.L.) postępowania karnego w sprawie niedozwolonych tegoż czynności (!) w czasie sprawowania urzędu ministra rolnictwa.

Oli gion darczoziadów.

WARSZAWA 30 listop. (Od wł.) Jak wiadomo ministerstwo robót publicznych według projektu ministra Michalskiego miało być zniesione. Tymczasem polaczona komisja rolno-robotniczych wypowiedziały niejednomyślnie

nie za utrzymaniem tegoż ministerstwa, a to z względu na nieukończoną jeszcze liczną pracę w związku z odbudową. (Rzeczywiście... Al! właściwie idzie o stałe podstawienie stołka p. Michalskiemu. Przyp. Red.) (6)

Bluszczy przeciwko tyce.

WARSZAWA 30 listop. (Od wł.) Dzisiaj wpłynęła do laski marszałkowskiej interpelacja posła Daszyńskiego (P. O. S.) w sprawie kosztów utrzymania b. cesarza Karola, oświadczając, że się przeciwko placaniu tychże części kosztów przez Polskę. (Tymczasem zupełnie słusznie! Przyp. Red.) (6)

Dekretacyjna robota ludowców.

WARSZAWA 30 listop. (tel. wł.) Jutro zapadnie ostateczna decyzja w sprawie projektu o daninach. Wobec tego, że w sprawie art. 52, co do sprzedaży ziemi przez ziemian poza ustawą o reformie, nie doszło do porozumienia, przypuszczają, że cała ustawa o daninie zostanie przez ludowców zakwestjonowana. (Kto tu walczy przeciwko Państwu? Przyp. red.)

Układy polsko-czeskie w Warszawie.

WARSZAWA 30 listop. (telef. wł.) Polsko-czeskie rokowania w Warszawie toczą się w dalszym ciągu i jak informują mnie z miarodajnego źródła, przyliczają pomyslny obrót.

Z ostatniej chwili

Dzika pogłoska. Lenin zamierza jakoby przeprowadzić wybory do parlamentu rosyjskiego w grudniu b. roku.

Narady polsko-czeskie. Wczoraj wieczorem zaczęły się narady polsko-czeskie, w sprawie ruchu celnego, kolejowego i pocztowego między krańcowymi stacjami polskimi Cieszynem i Piotrowiczami i zagranicą.

Odszkodowania. Niemcy żądają odszkodowań dla przemysłowców polskich, którzy „wpadli pod panowanie” polskie.

Ciekawy pogląd. Znany znawca stosunków finansowych Vanderlipp wyraził pogląd że Sprzymierzeni nie są w stanie uregulować swych długów, tak jak Niemcy nie mogą wypłacić odszkodowań wojennych.

Ujęcie szajki. Wczoraj policja warszawska ujęła groźną szajkę bandytów grasującą między Warszawą i Błoniem.

Osadzono 8 osób pod kluczem.

Zainteresowanie akcjami. Skutkiem ostatnich zarządzeń rządu przeciwko spekulantom walutowym giełda warszawska zaniechała spekulacji na walutach obcych i zajęła się akcjami. Niektóre papiery akcyjne uzyskały po 200-300 punktów.

Apetyty na Chiny i Syberję

Na konferencji waszyngtońskiej ścierają dwa światy: jeden o kulturze europejskiej, się której wliczają się i Stany Zjednoczone, do o kulturze rasy żółtej, na czele którego stoi Japonia.

Ja ończyk — a Amerykanin lub Europejczyk to przeczą wiecele dwu zgoda różnych ras umysłów, sposobów czucia, dwu różnych światów, które się nie rozumieją i które przeto mogą się łatwo wrogo zderzyć i zetrzeć w niszczącej walce na śmierć i życie.

H. G. Wells, wysłannik „Daily Mailu” do Waszyngtonu, kreśli w numerze z 16 bm. w ten sposób obraz duszy japońskiej.

Kilka tygodni temu miałem pouczającą rozmowę z dwoma Japończykami, op. Masziko i Geguzi, którzy mnie odwiedzili w Londynie, aby omówić szereg kwestji pedagogicznych. „My wychowujemy nasze dzieci — mówił p. Masziko — na podstawie diametralnie przeciwnego programu jak wasz. Posłuszeństwo i poświęcenie stanowią nasze wytyczne. Wszystkie nasze uczucia nasze tradycje i poezja odwieczne uczą posłuszeństwa i ofiarności (loyalty), ślepej, nie pytającej o nic obowiązku wierności żony wobec męża, wazala wobec pana, wszystkich wobec monarchy. — Ta wierność ma znamie, religijnego uczucia.

We wszystkich sprawach politycznych i społecznych ten czynnik wywiera decydujący wpływ. Wasz (europejski) system wychowania pielęgnuje zaś niezależność, wolność myślenia, śmiały krytycyzm w stosunku do przełożonych do instytucji państwowych, do rodziny. Być może, że w ostatecznym wyniku wasz system jest lepszy i w większej mierze uzdatnia do czynu, ale wydaje się on dziwny i niebezpieczny. I u nas wprawdzie poczyna się dziś tworzyć coś w rodzaju opinii publicznej, ale jest ona nieśmiała i nie wywiera większego wpływu.”

Oto dwa różne światy: świat europejsko-amerykański i świat żółtej rasy, jeszcze z Chin czykiem możnaby sobie dać radę. Japończyk jednak odgroził się od Europejczyka murem nieufności i tajemnicy. „Chinczyk ostatecznie powie wam, co myśli naprawdę, Japończyk jednak uważa się zawsze za agenta politycznego, nawet jeśli nie wysłano go wcale w misji państwowej.”

Taki naród jest duchowo i uczuciowo czemś zupełnie różnym od angielskiego, lub francuskiego narodu. Rząd japoński też w niczem nie jest podobny rządowi w Waszyngtonie. Narodem, wychowanym w ryzach dawnej

nego posłuszeństwa, można rządzić w sposób jaki się nie da pomyśleć w żadnym nowożytnym demokratycznym społeczeństwie. (1)

Rząd japoński, pisze dalej Wells, jest rządem wojskowym, który dźwierży swój naród sprawnie, jak rękojeść potężnego oręża.

Między Japonią a Stanami Zjednoczonymi stosunki od dłuższego czasu bardzo się zaostrzyły przede wszystkim z powodu Chin i Syberji — i wojna wisi na włosku. Trzeba sobie zdać sprawę z tego niebezpieczeństwa.

Czy jednak w razie wybuchu wojny możliwym byłoby starcie Ameryki z Japonią — Anglią, która jest dotychczas sojuszniczką Japonii?

Wells także przypuszczenie nazywa — idyotycznym i twierdzi, że jeśli przyszło do zataru zbrojnego, Anglik musi stanąć po stronie Amerykanina. W Japonii ludzkość się może w tej mierze do niedawna, ale obecnie poczyna ją sobie tam zdawać sprawę z rzeczy wstępnego stanu rzeczy. Poczynają rozumieć, że wojna na Oceanie Spokojnym oznacza wojnę Japonii z Ameryką i Anglią. I dlatego Japonia na konferencji waszyngtońskiej okazuje się gotową do dyskusji i przeczki, jakoby się zbroiła gwałtownie. Faktycznie jednak Japonia prowadzi dalej swoje zbrojenia i całe życie w tradycjach miecza.

Japonia jest dziś tedy faktycznie główną przeszkodą pokoju na świecie!

Japonia rozwija swoją flotę, aby mieć wolną rękę w Chinach i Syberji.

Jeżeli zdamy od Japonii, konkluduje Wells, aby wyrzekła się zaborczej gospodarczej i politycznej ekspansji w Azji, musimy tego samego żądać od innych mocarstw, oddarzonych również niezgodnym interesem. Jeśli zaś inne mocarstwa (Wells ma na myśli przede wszystkim Stany Zjednoczone, których przenysł szuka w Chinach rynków zbytu, a spotyka się wszędzie z konkurencją japońską, pracującą znacznie taniej) nie zdecydują się na największą wstrzeźliwość i bezinteresowność w Chinach, jeśli będziemy się opierać dalej przy jakimś rażowym uprzywilejowaniu, okaziamy się, że zdamy od Japonii rzeczy niemożliwych i zmuszamy ją do czegoś, co będzie dla niej niewątpliwie grą bardzo ryzykowną — a mianowicie do odrzucenia próżności rozbrojenia się: ani tańs means war, a to oznacza wojnę.

Tak przedstawia, sławny pisarz angielski sytuację w Waszyngtonie. (4)

Widoki wyborów do Sejmu Wileńskiego

„Słowo Wileńskie” donosi: Ze względu na zbliżające się wybory do Sejmu Wileńskiego przedstawiciel W. A. P. zwrócił się do Naczelnika Wydziału Samorządowego przy Departamencie Spraw Wewnętrznych p. Kocica z prośbą o udzielenie mu danych statystycznych, dotyczących stosunków narodowościowych i wyznaniowych w rozszerzonym terenie wyborczym Wileńszczyzny.

Uzyskany materiał, bardzo cenny, podaje rezultaty wyborów do Rad Gminnych, Zarządów Gminnych, Samorządów Powiatowych, Rad miejskich w powiatach Wileńskim, Oszmiańskim i Święciańskim, tudzież wyniki wyborów do Rad Gminnych w powiecie Lidzkim.

Są to wybory ostatnie z roku 1919 i dają mniej więcej dokładny obraz stosunków odczynnych wedle stanu faktycznego. Natomiast brak materiału dla powiatu Brastawskiego, gdzie za czasów zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich wyborów nie przeprowadzono.

Ograniczamy się do momentów najważniejszych.

A) STATYSTYKA RAD GMINNYCH,

Starostwo Wileńskie. Ogólna ilość radnych

we wszystkich gminach 201; polaków 91,5 proc., litwinów 3 proc., żydów 2 pr., białorusinów 3 pr., rosjan 0,6 pr.

Starostwo Oszmiańskie. Ogólna ilość radnych 100, w tej liczbie polaków 92 proc., litwinów niena, żydów 1 pr., białorusinów 7 pr.

Starostwo Święciańskie. Ogólna ilość radnych 211, w tem polaków 61,5 pr., litwinów 25,5 pr., żydów 3 pr., białorusinów 11 pr.

Ogółem w trzech tych powiatach, razem wziętych, stosunki wyrażają się w następujących cyfrach. Radnych 512, polaków 79,3 pr., litwinów 11,7 pr., żydów 1,8 pr., białorusinów 7 pr., rosjan 0,2 pr., według wyznania: katolików 91 pr., prawosławnych 6,3 pr., innych wyznań chrześcijańskich 1 pr., wyznania mojżeszowego 17 pr.

Starostwo Lidzkie (w roku 1919 obejmowało 28 gminy) Na 173,977 ludności (bez miasteczek) 47,5 proc. miało czynne prawo wyborcze, a skorzystało z niego przy wyborach 47 pr. Ogólna ilość radnych 261, w tem katolików 51,3 proc. prawosławnych 6,3 pr., żydów 2,4 pr.

B) STATYSTYKA ZA RZĄDOW GMINNYCH

Starostwo Wileńskie. Ogólna liczba czło

ków zarządów gminnych 39, polaków 97,4 pr., litwinów 2,6 pr.

Starostwo Oszmiańskie. Ogółem członków zarządów 23, polaków 100 pr.

Starostwo Święciańskie. Członków zarządów 60, polaków 63,3 pr., litwinów 28,5 pr., białorusinów 8,3 pr.

We wszystkich trzech starostwach razem wziętych — członków zarządów — 122, w tem polaków 81,1 pr., litwinów 14,8 pr., białorusinów 4,1 pr.

C) STATYSTYKA RAD MIEJSKICH.

We wszystkich miasteczkach powiatów Wileńskiego, Oszmiańskiego i Święciańskiego łącznie z Wilnem ogólna ilość radnych 101, w tem polaków 69 pr., litwinów 1 pr. i żydów 29 pr.

D) STATYSTYKA SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH.

Starostwo Wileńskie, Święciańskie i Oszmiańskie posiadają ogółem 94 radnych, w czem: 85,1 pr. polaków, 7,4 pr., litwinów, 1,1 pr., żydów, 6,4 pr. białorusinów, katolików 96,6 pr., prawosławnych 2,2 pr., wyznania mojżeszowego 1 pr. (4)

Rokowania rosyjsko-sowieckie

Warszawski korespondent „Danziger Ztg.” donosi swemu piśmie, że rosyjsko-rumuńskie rokowania, prowadzone w Warszawie, uległy poważnemu zaostreniu. Stwierdza on, że trzymano dotychczas w tajemnicy fakt, iż w toku rokowań między rosyjskim posłem w Warszawie, Karachanem, a rumuńskim delegatem, Filaliti, wyłoniła się kwestja ewentualnej konferencji pokojowej, lecz rząd rumuński kategorycznie odmówił złożenia oświadczenia wzajemnej neutralności, nawet w razie zawarcia traktatu pokojowego. Również w innych kwestiach zasadniczych żądania Karachana nie zostały przyjęte.

Gdy Filaliti odmówił wprowadzenia sprawy Besarabji do programu konferencji pokojowej, Karachan gotów był ograniczyć temat konferencji do mniej ważnych kwestji, jak rosyjskie interesy na Dunaju, sprawy handlowe, wymiana jeńców, lecz delegat rumuński postawił za warunek wstępny sprawę zwrotu rumuńskiego skarbu w złocie. Rząd Sowieców byłby się na ten punkt programu zgodził tylko w razie, gdyby na konferencji została poruszona kwestja graniczna ukraińsko-rumuńska. Na to znowu Rumunia przystać nie chciała.

Jako ostatnią próbę kompromisu wysunął Karachan projekt, by przyszłej konferencji, pokojowej pozostawić ustalenie swego porządku obrad. Filaliti oświadczył, iż nie ma dostatecznych pełnomocnictw do przyjęcia tego projektu. Z powodu odjazdu delegata rumuńskiego, obrady uważane są oficjalnie za czasowo przerwane, w gruncie rzeczy jednak można je uważać za zupełnie nieudane.

Pan Curzon o Polski

Dowiedziała się wreszcie Polska, kto ją uratował od zalewu bolszewickiego.

Lord Curzon w swojej mowie politycznej wspominał o wypadkach sierpniowych z r. 1920, wojny polsko-bolszewickiej, przy czem powiedział między innymi: Armji bolszewickiej nie udało się w roku 1920 zalać Polski, ponieważ mocarstwa dały do zrozumienia, że nie dopuszczą do upadku państwa polskiego, które stworzyły i ze istnienie którego przywzięły na siebie zobowiązania.

Z przemówienia tego dowiadujemy się że bolszewicy, tak wzięli sobie do serca wezwanie mocarstw, że popatrzywszy na Wisłę, i przejrzawszy się w niej, iż są nie umyćci, wrócili do domu po świeże kolnierzyki.

Lord Curzon zapomniał zupełnie, że nad Wisłą polala się strumieniem krew polska i krew bolszewicka, że pedzili ich wojska polskie 800 kilometrów na wschód, że to zwycięstwo uratowało honor polskiego rycerza, honor Polski i osłoniło państwa zachodnie od

najazdu półdzikich hord.

Szczęściem, że istnieją gazety, te straszne stworzenia, co nie liczą się ani z opinią Lloyda Georga, ani mową Curzona jeno piszą to co prawdą było:

"Temps" omawiając powyższy ustęp mowy Lorda Curzona pisze: Prawdą jest że Francja nie opuściła Polski w chwili niebezpieczeństwa ale pocóż zmuszać nas do wspomnień o pamiętnej deklaracji rządu angielskiego, złożonej w Izbie gmin w dniu 16 sierpnia 1920 roku, mówiącej, że Anglja skierowała do Polski notę, co do której Francja nie była wcale zapytywaną o radę, notę, obwieszczaającą, że o ileby podane warunki pokojowe, postawione przez sowiety, były istotnie takie jakie podane zostały do wiadomości rządu angielskiego w takim razie rząd angielski nie może interweniować pomiędzy Polską a Rosją. "Temps" robiąc aluzję do mowy lorda Curzona o jedności i solidarności sprzymierzonych, zapytuje, czy więc Francja w ośmiu dniach, zdaniem lorda Curzona, odłączyła się od swoich sprzymierzonych?

Jakaż jest różnica między politykami, przedstawicielami wielkich mocarstw, a dzienikarzami, na którego włożono obowiązek strzedz i łapać na gorącym uczynku fałszów dyplomatę.

Rokowania w Genewie.

WIEN 29 listop. (Od własnego korespondenta.) Jak się z miarodajnego źródła dowiaduje Wasz korespondent, utworzono w Genewie 11 komisji dla polsko-niemieckich rokowań gospodarczych, a mianowicie: 1) dla spraw komunikacji, 2) elektryczności, 3) poczt, 4) komisję cłowa, 5) górnictwa, 6) kolei żelaznych, 7) ubezpieczeń społecznych, 8) ochrony mniejszości i dwie inne. Nadto ma być utworzona jeszcze 12-ta komisja, celem kontrolowania powyższych decyzji. Prace komisji mają być ukończone do 15 stycznia 1922 r., poczem odbędzie się powtórne posiedzenie plenum konferencji polsko-niemieckiej i zostaną powzięte ostateczne uchwały.

F. E.

Cena węgla górnośląskiego.

WIEN 29 listop. (Od własnego korespondenta.) Zarząd niemieckiej państwowej kopalni węgla "Hindenburg" na Górnym Śląsku podniósł do dnia 20 b. m. cenę za węgiel kamienny o 158,9 marek na tonie od ceny w sierpniu.

(3)

F. E.

Prądy monarchistyczne w Niemczech.

WIEN 29 listop. (Od własnego korespondenta.) Według ścisłych informacji z Ber-

lina rząd Rzeszy rozwiązał monarchistyczne organizacje Rossbacha, Hubertusa, Aulokka i inne. Należenie do tych organizacji będzie nadal karane grzywną do 50.000 marek, oraz karą ciężkiego więzienia do 3 miesięcy.

Stało się to na skutek interwencji wojskowej międzysojuszniczej komisji kontrolnej, stwierdzono, że pseudo-gospodarcze organizacje te miały na celu wojskowe zrzeszenie się członków i agendy swe rozciągały na terytorjum całej Rzeszy niemieckiej.

E. F. (3)

Konfiskata majątków niemieckich w Belgji.

WIEN 29 listop. (Od własnego korespondenta.) Z Brukseli donoszą o ogłoszeniu przez rząd belgijski ustawy o sprzedaży skonfiskowanego, nieprzyacielskiego mienia na terytorjum królestwa Belgji. W ten sposób — piszą gazety niemieckie — niemiecka własność w Belgji, wartości około 900 milionów franków, przepada bezpowrotnie.

F. E.

Rozbrojenie na łądzie.

Według wiadomości urzędowych zgodzono się już ostatecznie w sprawie, aby sprawy rozbrojenia na łądzie nie rozważano na toczącej się konferencji. Pisma amerykańskie są zdania, że sprawa sił lądowych musi być badana w związku z szeregiem, innych kwestji, łączących się z nią bezpośrednio.

Kijów w przededniu kapitulacji.

Jak donosi "Daily Mail", Kijów otoczony jest z trzech stron i znajduje się w przededniu kapitulacji, 12 tysięcy armji chłopskiej maszeruje podobno na Odese.

(3)

Memorjał ukraiński.

"Ridnyj Kraj" donosi z Berlina, że ukraiński poseł w Berlinie, prof. Smal-Stocki, doręczył, po porozumieniu się z rządem ukraińskiej Narodowej Republiki, — niemieckiemu ministrowi spraw zagranicznych i wszystkim przedstawicielom akredytowanym w Berlinie memorjał, poświęcony charakterystyce obecnego położenia na Ukrainie. Memorjał, zaczyna się oświadczeniem, że po trzechletniej ciężkiej wojnie wojska bolszewickiego rządu sowieckiego zajęły część Ukrainy. Rezultatem zajęcia Ukrainy przez bolszewików jest zniszczenie przemysłu i handlu, wielkich gospodarstw i t. d. na tym obszarze. Następnym tego wszystkiego jest głód, który do niedawna był katastrofą Rosji. Taki stan rzeczy musiał wywołać powstanie

ludności. Bolszewicy, którzy swym postępowaniem wywołali to powstanie, usiłują zrzucić odpowiedzialność na sąsiednie państwa. Stoimy przed ostatnim aktem tragedji Wschodu, — pisze Smal-Stocki, — po zniszczeniu przez bolszewików republik Syberji, Donu i Kaukazu, przychodzi kolej na zniszczenie ostatniej republiki Ukrainy".

(3)

NOWE RUGI.

Biuro informacyjne Rady pomorskiej donosi nam:

Do biura Związku Polaków z Warmji i Mazur zgłaszają się codziennie uciekinierzy z b. terenów plebiscytowych, których Niemcy rugują z pracy i którzy w Polsce szukają zajęcia. Są to przeważnie robotnicy rolni.

W powiecie suskim grasuje teraz orgja nienawiści do Polaków.

Jak wobec tego wyglądają lamente Niemców naszych, krzyczących w niebogłose o pomoc w kwestji domen i kolonistów?

Uciekinierzy nasi znajdują się z rodzinami swemi w ciężkiej biedzie. Niemcom u nas dobrzel — pisze "Gaz Por".

Do obywateli naszych ziemskich zwracamy się z prośbą, by w miarę zapotrzebowania przyjęli uciekinierów do pracy. Komisję osadniczą wzywamy, by uwzględniła tych biedaków na majątkach jej ikontroli podlegających.

Zgłoszenia prosimy skierować pod adresem: Rada pomorska, Grudziądz, ul. Solna 4-5.

W sprawie kolonistów.

Komitet Likwidacyjny w Poznaniu stosował likwidację wobec jednej części kolonistów i to w ten sposób, iż nakazał kolonistom w przeciągu 3 miesięcy sprzedać osady.

Przestrzega się tych, którzy osady takie kupują, ażeby przed zatwierdzeniem kontraktu kupna przez Okręgowy Urząd Ziemski nie płacili kolonistom pieniędzy, ponieważ Okręgowy Urząd Ziemski ma co do tych kolonistów różne pretensje, za któreby nowonabywcy musieli zapłacić.

Najlepiej będzie, jeżeli interesanci poprzednio zwrócą się do Okręgowego Urzędu Ziemskiego wprost, albo przez Komisarzy Ziemskich o bliższe informacje.

(3)

FINANSE MIASTA WILNA.

Preliminarz budżetowy na rok bieżący przewiduje 248 milionów marek w dochodach i 185 w rozchodach. Dochody pokrywają 55 proc. rozchodu, to jest wyższy procent niż w Warszawie i Łodzi. (6)

Paryż dzisiejszy.

Nie wyjaśniony zamach na ambasadora amerykańskiego. Bomba w butelce, perium. Rancy Blancard Papierowy wieniec. Francja nie da cudzoziemcom głosu w parlamencie aż po latach.

Policja paryska stoi wciąż jeszcze wobec nierozwikłanej zagadki, jaką jest nieudały zamach na ambasadora amerykańskiego w Paryżu, p. Myron Herricka. Przed tygodniem nieznany lotrzyk nadał pod adresem ambasadora, jako przesyłkę pocztową, wybuchową bombę, opakowaną jako flaszka perfum. Zamach nie udał się, a w miejsce ambasadora zraniony został służący jego Blanchard. Śledz two zrobiono natychmiast bardzo drobiazgowo, odszukano biuro pocztowe, okienko i urzędniczkę, która przyjęła niebezpieczną przesyłkę, stwierdzono godzinę i niemal minutę, w której była nadana, wszystko to jednak nie rzuciło dotąd światła na osobę mordercy. Przypuszczano początkowo, że zamach jest aktem zemsty ze strony anarchistów, za osadzenie na śmierć dwóch włoskich wyrotowców, którzy spełnili pospolitą zbrodnię, mordując kierownika jednej z fabryk w stanie Mazachusetts, za co ich sąd miejscowy skazał na stracenie.

samej rzeczy anarchiści włoscy i francuscy, narobili z tego powodu wiele hałasu i demonstrowali przed oknami konsulatów amerykańskich w kilku miastach Francji i Włoch. Po dług ostatnich jednak poszła policja skłania się do przypuszczenia, że zamach wykonany został przez niebezpiecznego manjaka, który wziął sobie do serca krzykliwe apele czerwonych gazet i dopuścił się zbrzdni na własną rękę, wzorując się na romansach kryminalnych. W takim razie ujęcie jego będzie jeszcze trudniejsze z powodu braku współników.

W listopadzie ubiega termin opcji dla Niemców alzackich i lotaryńskich, którzy w tym czasie mogą wybrać obywatelstwo francuskie lub niemieckie. 37.000 Niemców zgłosiło swą gotowość do pozostania pod rządem francuskim, a cyfra ta uważana jest za zbyt wysoką i wcale nie pożądaną. Nikt we Francji nie ludzi się co do uczuć tych Niemców, którzy sami się nazywają papierowymi Francuzami (Papier Franzosen) i zostają w odzyskanych prowincjach dla względów oportunistycznych. Prawdopodobnie też uchwalona zostanie klauzula, która odejmie tym nowym obywatelom francuskim prawo wyborcze na przeciąg lat dziesięciu. — Prawo to zostanie zapewne uchwalone dla wszystkich świeżo naturalizowanych cudzoziemców ci bowiem

mogliby się stać niebezpiecznym fermentem i staraliby się niechybnie wyzyskać walki partyjne, które i tak zakłócają spokój parlamentu, uwłaczając jego powadze. Właśnie w ostatnich dniach posiedzenia Izby poprzedzające wyjazd do Waszyngtonu francuskiej delegacji były bardzo burzliwe i rozegrały się wśród podniecenia dyskusji. Sceny drastyczne, do których powód dał, jak zwykle, posłowie lewicowi. Jeden z nich, socjalista Escoffier, spoliczkował na mównicy byłego sekretarza p. Clemenceau, posła Mandla, karcąc go w ten sposób za odczytanie z trybuny niewygodnej dla siebie rewelacji. Brutalny ten postępek oburzył większość Izby, która stanęła po stronie znieważonego, mimo, że poseł Mandel nie jest lubiany w sferach prawicowych. On sam zresztą nie stracił zimnej krwi i w chwili gdy woźni sejmowi ściągali z trybuny wojowniczego lewicowca, przypomniał tylko, że podobny wypadek zdarzył się w 1816 roku słynnemu dyplomacie p. Taillierand, który wówczas oświadczył że otrzymał szturchnięcie. On, p. Mandel nie zaprzecza, że być może w zamieszaniu, poseł Escoffier spoliczkował go, co nie zdziwi nikogo, kto zna metody, jakimi ludzie z tej partji szerzą swe poglądy. — Poczem dokończył spokojnie przerwaną — tak brzmiały jego słowa przemowy.

KRONIKA.

— III —

Padają płatki śniegu senne,
Ziemia spoczywa w białej ciszy.
O jakże smutne dni jesienne!
Padają płatki śniegu senne...

Jak prędko zgasły dni promienne,
nikt mych żadnych skarg nie słyszy.
Padają płatki śniegu senne,
Ziemia spoczywa w białej ciszy.

Chciałabym uciec hen... od ludzi,
Od tych szarych smutnych dni,
Gdzie się czoło w znoju trudzi...
Chciałabym uciec hen... od ludzi

Tam, gdzie z marzeń nic nie zbudzi
Życie bajkę szczęścia śnił
Chciałabym uciec hen od ludzi
Od tych szarych smutnych dni

Cisza, błękit, dal bez końca,
Jeno morze smętnie lka,
Wiatr o fale zlekka trąca —
Cisza, błękit dal bez końca

Duszę niosę w zwzż do słońca,
Uniesieniem pierś ma drga,
Cisza, błękit, dal bez końca,
Jeno morze smętnie lka!

Janina Szczepkowska.

— Wypłata.

W dniu wczorajszym Administracja Rozwoju" wypłaciła na zakłady dobroczynne przy kościele Św. Stanisława Kostki 11,703 marki złożonych ofiar.

— Bez deputatu.

Wydział zaprowiantowania Miasta komunistów w myśl dekretu Ministerstwa Aporowizacji i starań związków zawodowych, organizacji politycznych oraz p. Inspektora Pracy robotniczej ciężko pracujący otrzymywali dodatkowe racje żywnościowe, których podziałem dotychczas zajmował się magistrat.

Obecnie — wobec skesowania od października r. b. dodatkowej aprowizacji, Magistrat zajmuje się tylko rozdziałem zajętych deputatów, poczem wydawanie deputatów ciężko pracującym zupełnie ustanie.

— Cukier.

Przed paru dniami podaliśmy wiadomość z wymienieniem łódzkich firm, które otrzymują cukier. Przez telefon nie dosłyszeliśmy dobrze wagi — otóż 288 marek kosztuje funt, a nie kilo.

Wreszcie cała wiadomość jest zupełnie jasna.

— Etaty starostw

Niektórzy starostowie wystąpili ze staraniami, aby min. spraw wewnętrznych zatwierdził przedstawionych przez nich urzędników na zastępców starostów, co według nich jest konieczne do sprawniejszej administracji w powiatach podczas nieobecności starostów, zwykanych w sprawach służbowych do Warszawy. Ministerium spraw wewnętrznych odrzuciło to staranie, ponieważ ustawa nie przewiduje tworzenia zastępców starostw i zastępcy ci staliby się z czasem etatowym i podstarostami, co wymagałoby utworzenia nowych posad. (4)

— Podatek od wina.

(ph) Ministerjum skarbu komunikuje: W dniu 1 grudnia 1921 r. wchodzi w życie rozporządzenie kasy ministrów, wedle którego podatek spożywczy od wina musującego wynosi na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej od całej faszki wina musującego gronowego 800 mk., od wina musującego owocowego 400 mk., od pół faszki, względnie ćwierć faszki, połowę, względnie jedną czwartą część powyższych cpiat. Za całą faszkę uważa się faszki o pojemności ponad 425 do 850 cent. litrów, za pół faszki o pojemności ponad

230 do 425 cm. kubicznych, za jedną czwartą faszki — faszki o pojemności do 230 cm. kub. Znajdujące się w dniu 1 grudnia 1921 r. w posiadaniu sprzedawców i osób prywatnych zapasy wina musującego podlegają dodatkowemu opodatkowaniu i mają być złożone w miejscowym urzędzie skarbowym do 3 grudnia 1921 r. U osób prywatnych od dodatkowego opodatkowania i od zgłoszenia wolne są dwie całe faszki. Dodatkowy podatek wynosi różnicę między dotychczasowym a nowym podatkiem. Podatek spożywczy od wina musującego oblicza się za pomocą opasek podatkowych, napisanych na faszce. (3)

Z ruchu wydawniczego.

— Grafika Polska

Ukazał się nowy zeszyt „Grafiki Polskiej” zawierający szereg fachowych artykułów z dziedziny drukarstwa. Zasługując na uwagę przede wszystkim artykuł wstępny pt. „O czcionce polskiej”. Ferorę robią znakomite rysunki kreskowe p. Kamala Mackiewicza, rysunki po europejsku świetnie i wybornie reprodukowane. Zwracają na siebie uwagę również pełne smaku exlibrisy p. Józefa Toma, jednego z najlepszych a nas znawców w dziedzinie artystycznej okładki. „Grafika polska” powinna się znaleźć w rękach każdego zecera, drukacza i wydawcy. W ten sposób książka polska może prędko znaleźć pierwszorzędne miejsce między wydawnictwami Zachod, bo artystów obdarzonych wykwintnym smakiem, doprawdy nam nie brak.

— Nowa książka dla kobiet

Wyszła z druku i znajduje się we wszystkich księgarniach do nabycia niezmiernie potrzebna i poszukiwana książka p. t. „Ustawa z dnia 1-go lipca 1921 r. dotycząca praw kobiet”.

Opracował tę książkę znany adwokat łódzki Adam Słonimski.

Ponieważ ustawa ta obejmuje nowe prawa, pozwalające kobiecie na różnego rodzaju samodzielne czynności, jak stawać w sądzie, zawierać wszelkiego rodzaju umowy, wykonywać samodzielnie wszelkie czynności, przyjmować składki, być wykonawczynią, tes a. n. i. t. d. przeto każda kobieta powinna się z tą ustawą zapoznać. (9)

Teatr miejski.

0000

Dzisiaj w repertuarze „Burmistrz Stylmondu”, dramat w 3 aktach M. Maeterlicku. Gra naszego zespołu oraz reżyseria dyr. Z. Noskowskiego i ciekawa wystawa, dzieła A. Pronaszki dają gwarancję że sztuka długo utrzyma się na scenie. (6)

Z sądów.

Sprawa 81 komunistów. Konflikt z tyśięc odez w komunistycznych. Z za kulis kooperatywy „Robotnik”

W dniu wczorajszym sąd okręgowy pod przewodnictwem sędziego B. Witkowskiego, w asystencji sędziów Zajkowskiego i Korotkiewicza, przy prokuratorze Polakiewiczu rozważał proces sensacyjny komunistyczny przy szczelnie napelnionej sali.

Na ławie oskarżonych zasiadło 31 komunistów, a mianowicie: Józefa Kubusińska (pseudonim „Magda”), Henryka Zarek (pseudonim) Ryś, Amelia Welowiak, Michał Barczyk, Bolesław Piekarski, Izaak Birnbaum (pseudonim Pa tek) Pa et Zyppol, Wacław Grejski, Emanuel Reznik, Antoni Smerucha, Antoni Balcerkiewicz, Gustaw Szulc, Jan Sawicki (pseudonim Emil) Irena Borkowska, (seudo—Lena) Wincenty Lora, Roman Ogiński, Wiktor Olejnik, Tomasz Maciejewski, Józef Maciejewski, Anna Szeli, Kozłowski, Franciszek Ameszczak, Teodor

Wanderer, Józef Sobolewski, Luba Rabinowicz, Adam Babirowski, Olga Babirowska, Wacław Puszkiewicz, Zygmunt Pałczyński, Marianna Koziol i Maria Jankowska.

Do sprawy zawięzano 24 świadków i trzech rzeczoznawców. Okoliczności tej sprawy charakterystycznej są następujące. W dniu 3 lutego rb. defensywa P.P. przystąpiła do rewizji mieszkaniowych i aresztowania osób, będących pod obserwacją. Tegoż dnia na stacji Łódź—Karska policja aresztowała Kubusińską Józefę, u której znaleziono 3000 odez w komunistycznych.

Kiedy udano się do jej mieszkania, zastano tam syna Teofila, przy którym znaleziono dwie odez w treści komunistycznej.

Badan w policji zeznała, że odez w te otrzymała od nieznannej jej kobiety przy zbiegu ul. Zakątnej i Benedykta.

Ponieważ w wyżej wspomnianej dzielnicy zamieszkiwała znana komunistka i kolporterka Zyrkowska udano się więc do jej mieszkania przy ul. Zakątnej 43, gdzie znaleziono kilkanaście tysięcy odez w i wielką ilość literatury komunistycznej. Literatura ta była spakowana w oddzielnych paczkach, na których były spisane nazwy miast Zgierz, Piotrków, Tomaszów, Pabjanice, Częstochowa i Radom.

W trakcie rewizji zjawila się w mieszkaniu Zyrkowej Anna Szeli ze Zgierza, przy której znaleziono dokładny adres Zyrkowej.

W mieszkaniu Wdowiak, jak ustaliła obserwacji odbywały się zebrania konspiracyjne. Znaleziono tam kilkaset odez w, oraz listy. Obserwacja wykazała, iż miejscem narad była kooperatywa „Robotnik”, wobec czego dokonano rewizji przy ul. Wolczanskiej.

W kooperatywie zastano i aresztowano Barczyka, Piekarskiego, Birnbauma, Zyppolę, Olejnika, Rezurka, Swiechurę, Balcerkiewicza i Szulca. W tym czasie na ulicy zatrzymano Jana Sawickiego i Irenę Borkowską, którzy weszli do kooperatywy, a ujrzawszy policję, cofnęli się z powrotem.

Przy osobistej rewizji znaleziono przy Sawickim bilans i sprawozdanie kasowe okręgowego Komitetu K.P.R.P. W mieszkaniu Borkowskiej znaleziono 12 egzemplarzy najnowszego numeru „Komuny”, dużą ilość broszur, listę składek K.P.R.P., szereg pokwitowań z otrzymanych wsparć.

W oddziale kooperatywy przy Starożarskiej zastano i aresztowano: Lorenca, Ogińskiego, Olejnika, Wiktora i Maciejewskiego, a w oddziale przy ul. Gubernatorskiej Modejczyka Józefa. W mieszkaniu Olejnika znaleziono 5 egzemplarzy „Komuny”, a u Modejczyka w mieszkaniu jeden egzemplarz najnowszego numeru „Komuny”, aresztowano Rozalję S tencel. która nocowała w tym mieszkaniu. Poza tem aresztowano szereg osób znanych policji ze swej działalności antypaństwowej, a mianowicie Zachaniaka, Muszczyka, Wandera, Sobolewskiego i Luba Rabinowiczównę.

Następnie dokonano rewizji w mieszkaniu Babirowskich, o których wiadano, że udzielają oni schroniska przyjezdnym komunistom. Babirowscy zajmowali osobny domek. W czasie rewizji znaleziono na strychu sprawozdanie kasowe, listy składek, pokwitowania przez znanych komunistów, a w pokoju Olei B. kilkaset odez w komunistycznych. W domu tym aresztowano Babirowskich, Paszkiewicza, Mariannę Koziol i Marię Jankowską.

Jak ustalono w toku śledztwa Paszkiewicz i Pałczyński przy nadejściu policji zamknęli drzwi i usiłowali zbiec przez okno. W toku śledztwa zbiegli Kubusiński, Żurek, Fajwol i Waspiski i za nimi rozesłano listy gończe.

Oskarżonych bronią adwokaci: Duracz i Dabrowski z Warszawy, oraz Piotr Kon, Kobyliński i Missali z Łodzi.

Po sprawdzeniu obecności świadków i podsądnych, przewodniczący odczytał akt oskarżenia.

Kubusińska nie przyznaje się do przynależenia do partii komunistycznej, ani do rozprzecznienia odez w, żadnych pokwitowań nie podpisywała, pisać nauczyła się w więzieniu.

Szell również nie przyznaje się do winy. Nikogo z podsądnych nie zna. Poznał ich dopiero w więzieniu. Amalia Wdowiak — nie przyznaje się do winy, zaznaczając, że 2 lutego wieczorem, jakaś nieznajoma prosiła o klucz do wygódki, pozostawiając jakąś paczkę i więcej się nie pokazała. W paczce policja odnalazła odezwy. Barczyk — nie przyznaje się do winy, od lat 7 jest pracownikiem kooperatywy „Robotnik”. Zdaje on ogólnie sprawozdanie o działalności pracowników kooperatywy, aresztowanych w tej sprawie. W 1918 r. należał do socjal demokracji. W momencie aresztowania „Robotnik” posiadał 2200 osób. Należał również do patronatu nad więźniami!!! Odezwa znaleziona u niego pisana w języku żydowskim nie nosiła charakteru politycznego.

Piekarski — nie przyznaje się do winy, aresztowany został przy pracy w kooperatywie. Birnbaum — że od listopada 19 r. był buchalterem „Robotnika”, nosił się z zamiarem wyjazdu do Warszawy. Zvepel — nie przyznaje się do winy, od lat 4 jest pracownikiem kooperatywy. Kielski nie przyznaje się do winy, pełnił w „Robotniku” obowiązki pomocnika kupującego.

Reznik nie przyznaje się do winy, zaznaczając, że w chwili aresztowania znalazł się w kancelarii „Robotnika” jako drukarz, przewoził roboty dla kooperatywy, przyszedł po należność.

Następni oskarżeni również nie przyznają się do winy.

Oskarżony Lorenc na zapytanie, skąd wziął rewolwer, zaznacza, iż musiał ktoś go podrzucić.

Po zbadaniu 22 podsądnych zarządzono do 5ej przerwy.

Ask.

Przemysł i handel.

— Wartość marki niemieckiej.

Pisma niemieckie podają następujące zestawienie porównujące wartość marki niemieckiej teraz i przed wojną: za 100 marek niemieckich płacono w końcu ubiegłego tygodnia w Zurychu 1.80, przed wojną 125,40 fr., w Amsterdamie 1.02—5920 guldenów, w Kopenhadze 2—88,80 koron w Sztokholmie 1.55—88,80 koron w Wiedniu 12,22—117,80 koron, w Pradze 32,85—11780 koron, w Londynie 1,82—9780 szylingów, w Nowym Jorku 0,36 i pół—2380 dolarów, w Paryżu 4 i pół 125,40 franków, w Rzymie 8,63—123,43 litrów

JAK PRACUJĄ NA ŚLĄSKU

Ruch w górnośląskim przemyśle hutniczym przedstawia się następująco: w Donnersmarck Hucie, należącej do Towarzystwa Akcyjnego Górniczo-Hutniczego produkcja surowca żelaznego utrzymała się na dawnej wysokości, również w Odlewni Rur pracy dosyć. Produkcja cynkowni Hohenlohego w ostatnich czasach znacznie się zwiększyła. Huty cynkowe i kopalnie cynku pracują normalnie. Huta Huberta i Marty, własność Katowickiego Towarzystwa Akcyjnego wskutek wielkich zamówień pracują intensywnie. Także praca w warsztatach konstrukcji żelaznych tych zakładów oraz w Martynowskiej Stalowni, która ma zamówień na kilka miesięcy. W hutach Friedenshucie, Hulczyńskiej oraz Beilsolna panuje ogromny ruch. Wskutek coraz liczniejszych zamówień, Górnośląskie koksownie pracują tak silnie, iż towarzystwo akcyjne posiadające je planuje na przyszły rok utworzenie szeregu nowych hut.

— Przemysł żelazny niemiecki.

Zasób ogólny na międzynarodowym rynku żelaznym w ostatnich czasach zaostriżył się bardzo silnie pod wpływem konkurencji przemysłu niemieckiego i spowodował silny ruch zniżkowy.

Niemiecki przemysł żelazny, z powodu spadku marki, znalazł się w bardzo pomyślnej sytuacji i zawalony jest zamówieniami na szereg miesięcy. Francuski i belgijski przemysł żelazny, który stracił prawie całkowicie wywó-

do Niemiec i musi walczyć u siebie z konkurencją przemysłu niemieckiego, zaczął obniżać ceny o 15 do 25 proc. (4)

(—) Węgiel górnośląski.

Produkcja węgla górnośląskiego w październiku r. b. w porównaniu z produkcją w tym samym miesiącu roku zeszłego podniosła się o 1,8 proc. a w porównaniu z produkcją przedwojenną w tym miesiącu 1913 r. obniżyła się o 31,4 proc.

Przeciętna dzienna produkcja jednego robotnika wynosiła w roku 1921 — 0,608 tonn. w roku 1920 — 0,605 t., w roku 1913 — 1,153 t.

Wydajność więc przeciętna jednego robotnika w październiku 1921 roku wobec tegoż miesiąca roku zeszłego powiększyła się tylko o pół procent, a natomiast wobec roku 1913 ogólnie się o 47,8 proc. Wysyłka węgla kolejami w październiku r. b. podniosła się w stosunku do tegoż miesiąca r. z. o 9,3 proc.

W październiku r. b. kopalnie zażądały do wysyłki węgla 245,279 wagonów. Dostarczono 203,725. Koleje dostarczały dziennie przeciętnie 7,836 wagonów. W listopadzie r. b. ilość dostarczonych węgli zmniejszyła się znacznie z powodu wielkiego zapotrzebowania wagonów do przewożenia ziemniaków, kapusty itp. Od 21 listopada r. b. ilość dostarczonych wagonów zwiększyła się. (1)

(ph.) Przedsiębiorczość poznańska.

Miejski urząd targów poznańskich prowadzi energiczną działalność, aby targi, zapowiedziane na marzec 1922 r., dały jaknajpomyślniejszy rezultat. Postanowiono, że ci wystawcy, którzy będą wystawiać eksponaty, nie produkowane w Polsce, muszą to wyraźnie zaznaczyć, iż pochodzą one z zagranicy.

Targ marcowy przeznaczony jest specjalnie dla kupców i fabrykantów i nie będzie miał charakteru wystawy. Z tego powodu mniejsze pawilony będą zniesione.

— Namiaszka bawełny.

(ph) Znany angielski publicysta, Dillo, autor wielkiego dzieła o kongresie paryskim po wojnie światowej, bawi obecnie w Meksyku i nadsyła stamtąd wiadomość o odkryciu, które ma podobno spowodować przewrót w przemyśle bawełnianym.

W ciągu pół roku najwyżej, — pisze Dillor, — przemysł bawełniany zostanie zrewołucjonizowany.

Bawełna zostanie wyparta z przedalni przez nowo odkryte włókno, które posiada wszystkie własności najprzej bawełny, a przytem jest nieporównanie tańszą od tejże.

Ceny tych dwóch wyrobów będą się znacznie różniły. Koszta produkcji wyrobów z nowego surowca będą tylko małą częścią kosztów, ponoszonych przy nawet najbardziej oszczędnej fabrykacji wyrobów bawełnianych.

Można przypuszczać, że po lnie zbliża się wreszcie koniec bawełny. (4)

(—) Przemysł białostocki.

Przemysł białostocki pozostaje przeważnie w ręku żydów i do tego Litwaków, roszadników moskalofilstwa.

Mimo to rząd przyrzekł i tej grupie ludzi przyjąć z pomocą, udzielając kredytów. W kwestji tej zebrał się przedstawiciel białostockiego przemysłu w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej. Zarząd kasy zaproponował dyskonto weksli z 3—ma podpisami.

Lecz te formy pożyczki przemysłowcy odrzucili, dowodząc, że nie sprzecelają warunków na kredyt wekslowy, skoro sami płacą za surowce gotówką, a po drugie, że weksel o 3—ch podpisach jest słabszy od weksla z 2 podpisami. Przemysłowcy są zdania, że najsukuteczniejszą pomocą dla nich byłoby udzielenie im pożyczki na zastaw gotowych wyrobów.

Wszystko nieknie, ale dlaczego weksel z dwoma podpisami ma być silniejszym niż z trzema, na to żaden ekonomista dzisiaj

— Ciężka waluta warszawska z dn. 30 b. m.

4% Listy ziemskie
20 100 m. 91-97
5% „ m. Warsz.
6% „ obl. m. Warsz. —

Dolary St. Zjed. 3600 3550
Marki niem. —
Franki franc. —
Funtury —

Czeki i wpłaty.

Belgia 2000
Berlin 1000 1310
Gdańsk —
Praga — 5997

Londyn 1440 1475
Nowy Jork — —
Paryż 225 — —
Wiedeń 3000 30

Akcje:

Bank hand. —
„ „ Dyskont 2600
„ „ Kredyt 2700 2750
„ „ Zjed. z. pol. 915
Cukier 1850 1850
Dziewo 1100 1175
Lubop. 2450 2550

Ostrowiec 400 4585
Radzi 100 1765
Starachowice 3850 3900
Zyrardów 57500 58000
Borkowski 1125 1115
Żeglina 1125 — 1140
Jablkowski 1625
Najta 1450

Łódzka giełda nieoficjalna z dn. 29—11 1921 r.

Dolary St. Zjed. 3620
Marki niemieckie 13,80
Franki franc. 247

Korony czeskie 19,50
„ „ austriackie 9,50

Tendencja słaba.

ROZMARTOSCI.

Bizuterja.

Od najdawniejszych czasów bizuterja odgrywa dużą rolę w stroju kobiety. Blyszczące, rzucające promienie, mieniące się, lub też matowe kolorowe kamienie w oprawie, lub nawlezione na sznur ozdoby stroj i wygląd kobiety na uczciach i widowiskach.

Tak dawniej jak i teraz kamieniom przypisują cudowną moc, to też niektóre kamienie mają podobno przynosić szczęście, inne odwrotnie nieszczęście. Gdy Herod Antypatres chce odwieść Salome od szalonego zamiaru posiadania ściętej głowy św. Jana, łofiarowuje jej przeróżne cenne kamienie, wymieniając właściwości każdego. I w naszych czasach jest ogólnie znany przesąd, jakoby każda kobieta, jeżeli chce być szczęśliwą, powinna nosić ten kamień, jaki przypada na miesiąc, w którym się urodziła.

Obecnie zaszła zmiana w dziedzinie mody bizuterji. Daje się zauważyć dążność do tego, by jak najmniej ilościowo było upięknień. Najlepiej jeden bardzo kosztowny kamień, niż kilka mniejszych. Modne są blaski srebrne lub złote wysadzone kamieniami, a noszone nie na łańcuszkach, lecz na jedwabnych kolorowych sznureczkach co przypomina częściowo te czasy, gdy piękne, bardzo kosztowne, duże medaliony noszone na aksamitkach.

ładnie ułożone onyksy i djamenty nadają się do każdego stroju. Sznur pereł zawsze zachwyca oko. Kwadratowy topaz, oprawiony w ciemne złoto, zawieszony na brzozywym jedwabnym sznureczku, jest bardzo świetnym upiękzeniem.

Ulubieńcem jest onyks, który się znajduje najczęściej na bransoletkach. Nadmienić należy że obecne bransoletki nie są koniecznie ze złota. Najczęściej są ze wstążki, do której przymocowywa się kamienie oprawione w platynę. Nosi się również bransolety z dżetów, obręcze z kości słoniowej lub rogowy.

Najmodniejszą ozdobą kapeluszy są szpilki, wysadzone onyksami lub djamentami. Takie szpilki ładnie wyglądają na kapeluszach o odwróconych skrzydłach a la marquis. Lecz miejsce szpilki przeważnie jest z przodu. Duże kapelusze wymagają dwu szpilek.

OSZCZĘDNOŚĆ NA DWORZE ANIELSKIM

(wł) Król angielski zamówił w Berlinie suknie dla księżniczki Mary. Sądzą ogólnie, że zrobił to z oszczędności, gdyż funty sterlingów wysoko stoją.

Ze świata

0000

B. CESARZ KAROL Z MAŁŻONKĄ NA MADEJRZE.

Według wiadomości, otrzymanych przez prasę zagraniczną z Funchalu, krążownik angielski „Car diff” mający na pokładzie b. cesarza Karola i jego małżonkę Zytę, stanął w porcie Funchalu dnia 19 b.m. o godz. 10 min. 30 śród ulewnego deszczu.

Na pokład krążownika przybył natychmiast burmistrz miasta, będący również naczelnikiem policji miejscowej, a następnie stanęli tam: konsul angielski w towarzystwie wicekonsula i kapitana portu.

Byli cesarstwo siedli do szalupy w towarzystwie hrabiostwa Hunyadi, dzielących z nimi dobrowolnie i przedstawiciele władz. Na wybrzeżu, na którym zebrały się tłumy mieszkańców dla powitania niezwykłych gości, czekał już samochód i zawiózł wygnanców do przeznaczonej dla nich willi Victorja.

Wkrótce potem do willi przybył biskup Funchalu dla powitania b. cesarza i zaproszenia ich na nabożeństwo do katedry.

Następnego dnia, zrana Karol i Zyta przybyli do katedry na nabożeństwo, witani sympatycznie przez ludność.

Willi Victorja położona jest na skale na zachód od Funchalu, śród wspaniałego ogrodu, rozciągającego się dokoła niej tarasami. Z jednej strony rozpościera się z niej przepyszny widok na morze, z drugiej zaś — na wąz z płynącą w głębi jego rzeką i na góry.

Willi stanowi własność hotelu Reida i zarządzana jest przez administrację hotelową. Byli cesarstwo spędzą w niej zimę, na lato zaś przeniosą się do położonej w górach o 630 metrów nad Funchalem, willi bankiera portugalskiego, Vicira Castro, oddanej im do rozporządzenia.

Byli cesarstwo nie są strzeżeni w samej willi, w razie jednak przechadzek poza jej odstępem mają być śledzeni przez policję.

ZBAWCZA KSIĄŻKA.

Mianowany w tych dniach doktorem honorowym uniwersytetu paryskiego Rudjard Kipling, nosi zawsze przy sobie w kieszeni marynarki egzemplarz swej „Książki dzungli”.

Egzemplarz ten zużyty i zniszczony nadany był autorowi przez pewnego żołnierza angielskiego, któremu książka ta ocaliła życie. Żołnierz ów walczący podczas ostatniej wojny na froncie francuskim miał ją w kieszeni na piersi, gdy uderzyła go kula nieprzyjacielska. Nje zdołała jednak przebić książki i utkwiała w niej, nie wyrządzając szkody trafionemu. Przez wdzięczność, ocalały żołnierz przestał książkę, wraz z listem wyjaśniającym, jej autorowi, a Rudjard Kipling nosi ją od tego czasu zawsze przy sobie, jako talizman cenny.

CZŁOWIEK Z ROGAMI.

(S.) Depesza z Johaneseburga donosi, że znajduje się tam Kafir z rogami, które zaczęły mu rosnąć, pomimo stałego obcinania, gdy miał lat 9. Niezwykły ten Kafir ma być sprowadzony do Londynu, a następnie do Ameryki, gdzie uczeni zajmą się badaniami tego objawu.

RZĄDY PROLETARIATU.

Jedno z rosyjskich pism bolszewickich „Wozroźdzenie” ogłasza statystykę wymordowanych w Rosji osób: biskupów i arcybiskupów 28, księży 1,215, profesorów i nauczycieli 6,575, doktorów i asystentów 8,800, oficerów 54,650, oficerów żandarmerji i policji 10,500, żołnierzy 260,000, żandarmów i policjantów 48,500, właścicieli ziemskich 12,950, pracowników umysłowych 335,250, ziemianinów 192,350, chłopów 815,100.

SUKNIA ZA 5 MILJ. DOLAROW.

(S) Na balu zwycięstwa, wydanym w Albert Hall ukazała się pani Smith Wilkinson, która miała na sobie suknię, za jaką możnaby utrzymać kilka tysięcy biedaków przez długi czas. Suknia ta z nader kosztownej materji łączyła się od brylantów, rubinów, szmaragdów, topazów, ametystów, beryli i innych drogich kamieni, a wartość tej sukni z przybraniami wynosi 5 milionów dolarów i na taką sumę ma ona tę suknię zaasekurowana. Podczas balu znajdowała się ona w loży księcia Walji. Członkowie rodziny królewskiej i inne bogate damy, choć były też w kosztownych strojach, zdziwiły się, widząc tę istną kopalnię drogich kamieni. Na sukni tej naszyte jest 75,000 pereł, brylantów i innych drogocennych kamieni. Nawet trzewiki miała ozdobione złotymi dyamentami i naszyjnik miała z pereł warty krociową fortunę.

[Taką babę warto skrać, gdy jest w tym stroju, choćby była tak brzydka jak grzech śmiertelny, dodaje „Dziennik Związkowy.”] (1)

Zwyżka czy zniżka.

Pamiętamy wszyscy niezwykłą wrażliwość kupców i sklepikarzy na najmniejszy nawet spadek kursu naszej marki i ich tłumaczenie się zwyżką dolarów nawet tam, gdzie te dolary żadną miarą w grę wchodzić nie mogły.

Otóż jej podkopującej nasz przemysł stagnacji winni są nie konsumenci, lecz właśnie kupcy i ich apetyty, które mierzone dolarem ujmują się dobitnie w podwyższeniu cen nawet na te artykuły, które pozornie staniały.

Wykarnie to poniżka tabelka, w której pierwsza rubryka zawiera nazwę towaru, druga cenę w markach z końca września, a trzecia cenę w dolarach z końca września, cenę w markach obecnie, cenę w dolarach obecnie i ostatnie, różnica w procentach:

Kamasze — 21000 — 3 dol.; 14000 — 4 dol.; 33 proc. podróz.

Ubranie 84000 — 12 dol.; 56000 — 16 dol. 33 proc. podr.

Masło klg. 2000 — 2—7 dol.; 2500 — 5—7 dol.; 150 proc. podr.

Mleka litr 130 — 13—700; 130 — 9—175 dol.; 170 proc. podr.

Czy wobec powyższego nie mamy prawa zapytać kupców i producentów co mają na usprawiedliwienie swego nie nieobywatelskiego uporu?

NA MARGINESIE.

Od dłuższego czasu obserwujemy w piśmie polemikę na najrozmaitsze tematy i konstatujemy, że polemika ta u wielu nie dorosła jeszcze do poziomu jakiejś takiej przyzwoitości i kultury, albo też pisma te, wzgl. autorzy nie dorosają jeszcze do przyzwoitej i zachowującej wszystkie pośród kulturalnego społeczeństwa przyjętej formy — polemiki, nie zdając sobie nadewszystko sprawy z zadania i sposobu jej prowadzenia.

Mam na myśli oczywiście Łódź i jej wielce ambitne niektóre pisma i obywateli. Niejednokrotnie zamieszczaliśmy wiadomości, demaskujące szkodliwą, czy to dla Państwa, czy społeczeństwa działalność pewnych jednostek. Prawo obrony przysługuje nawet zbrodniarzowi przed sądem doraźnym, dla czegoż więc nie miałby się bronić i ci oskarżeni. I tak się stało.

Chodzi tylko o sposób. Między innymi natrafiliśmy też na kwestje w które nie z naszej winy wplątani byli ludzie, dbający o swoją cześć i opinię. (Niedawno było tak np. z p. drem Osieckim i także z p. doktorem — Mierzyńskim).

Wszyscy występowali w swojej obronie z replikami i co?

Gdyby takowe miały zastąpić obronę adwokata w sądzie, napewno każdy z delikwentów byłby skazany na dwa razy większą karę, aniżeli zasłużył. — Czytaliśmy je skrupulatnie i oprócz nierzeczowego wymyślenia, nie znaleźliśmy nic szczególniejszego. Dziwił się tembardziej, że przeważnie autorami tych replik nie byli analfabeci i ludzie bez jakiegokolwiek pojęcia o formach przyzwoitości.

Ani raz nie mogliśmy się jednak w tych replikach doszukać argumentu, zbijającego choć w przybliżeniu

jednośną wzmiankę. Owszem nie mając nic na swoje usprawiedliwienie delikwenci przechodzili najczęściej na inny temat, czepiając, jak pijany płot, do wie czego. Po przeczytaniu takiego „artykułu” nabierało się wrażenia, że wzmianka była jeszcze niedostateczna.

Natomiast rzeczowe argumenty usiłowali nasi polemicy zastąpić wyrażeniami prosto z szynka lub wiece demagogicznymi, jak złodzieje, szubrawcy, bandyci i t. p. Czy taki sposób tłumaczenia się jest skutecznym, nie miarodajnym?

W każdym razie świadczy on dosadnie o wartości moralnej i autora i zamieszczającego pisma, narazając przytem na ogólny śmiech dziecinne wywody poirytowanego złoźnika.

Powinni to mieć na względzie dbający o swoją cześć i opinię?

wd. (8)

Z WARSZAWY.

BOLSZEWIZM W WIEZIENIACH.

W celu przeciwdziałania fermentowi i w obawie, aby więźniowie polityczni nie poszli za przykładem więźniów kryminalnych i nie zorganizowali ucieczki, warszawskie władze więzienne obok cofnięcia ulg, nie przewidzianych regulaminem więziennym, postanowiły część więźniów przetranslokować z więzienia przy ul. Dzielnej do więzienia przy ul. Długiej i do aresztu centralnego.

Niebawem po translokacji we wszystkich trzech więzieniach więźniowie polityczni, najwidoczniej zorganizowani z zewnątrz wystąpili z żądaniem stosowania dawnych, względem nich uchyleń od regulaminu więziennego i na poparcie swych żądań zagrozili głodówką.

Żądania te mniej więcej zawierają następujące punkty:

1) spacerować dwa razy dziennie o czasie jaki za dogodny dla siebie uznają więźniowie

2) Widzenia z rodzinami bez krat i bez blizkiej asysty straży.

3) Pozwolenie na czytanie wszystkich bez wyjątku pism, a głównie pism żargonowskich, o które głównie komunistom-żydom-pisze „Kur. Potem.” chodzi, a których władza więzienna nie dopuszcza, ponieważ nie ma odpowiednich cen zorów, którzyby przeglądali takie pisma.

4) Późniejszego wstawania rano i późniejszego gaszenia światła w celach.

5) Pozwolenia na wybór starostów więziennych i uznanie ich za przedstawicieli ogółu więźniów.

Ponieważ naczelnicy poszczególnych więzień nie mogli własną kompetencją zgodzić się na wprowadzenie jakichkolwiek zmian w regulaminie, więźniowie nie zadowoleni rozpoczęli strajk głodowy.

Swoją drogą są to niesłychane stosunki, ażeby więźniowie — przestępcy, za karę pozbawieni swych praw, dyktowali jakies warunki.

Może to mieć tylko miejsce u nas, gdzie kompetentne czynniki z byle kim obchodzą się, jak ze śmierdzącym jajkiem. — (2)

KONFERENCJA ŻYDOZNAWCZA

(w) Od niedzieli, dn. 4-go grudnia b. r. rozpoczyna się obrada Konferencji żydoznawczej, zarządzanej staraniem T-wa „Rozwój” w Warszawie. Owarcie Konferencji nastąpi o godz. 12-ej rano w sali Rady Miejskiej. Właściwa Konferencja rozpocznie się o godz. 4-ej p. p.

Przyjeżdżający otrzymają na miejscu Regulamin Zjazdu, w którym podane będą wszelkie szczegóły, dotyczące konferencji. Regulminy, jak również wszelkich informacji udziela biuro Zjazdu, mieszczące się w lokalu T-wa „Rozwój”, Żorawia 2. Tam mieści się również Komisja Kwaterunkowa, do której przyjeżdżający do Warszawy na Konferencję, a pragnący otrzymać mieszkanie, zgłaszać się winni. (4)

— Skontiskowany „Sygnał”.

W drukarni pracowników drukarskich skonfiskowano jednooniówkę: „Sygnał”, wydany przez zarządy okręgowe: warszawski.

Ofiary.

0000

Na Irwalińców wojskowych.

Ignasiak 500. mk. Zebrane przez kelnerów w restauracji przy ul. Zawadzkiej mk. 800. Michałski mk. 1000.

— Na Pogorzalców.

Uwiedrzy Inspekcji Ruchu 900 mk.

— Na Czerwony Krzyż.

Szymański, jako kara, 300 mk.

— Na jeńców w niewoli bolszewickiej.

Dzieci z ochrony w Tuszynie 425 mk.

— Na Dom Starców

Zebrane na weselu Fryderyka Denca u pan. Helb'n, Nawrot 1-a mk, 8400.

— Na Zdemob. Żołnierzy.

Radajewski mk. 200.

Na Tablicę Pamiątkową dla ks. szmida Radajewski mk. 500.

— Na Pastorał.

— Jureczyński z Tuszyna i rb. sreb. Potz Czesław 3 rb. sreb.

Pierwsza specjalna fabryka czekolady, kakao i cukrów deserowych

H. MARKOWSKI i S-ka

w Łodzi
ul. Piramowicza (Olgieńska) № 1

poleca na nadchodzące święta złożone ze swej drobiazgi wyroby.

(459K2)

„ELIBOR”

Spółka
Handlowo-
Przemysłowa

L. J. Markowski Oddział w Łodzi

Reprezentanci S-ki z ograniczoną odpowiedzialnością

„POLSKI WĘGIEL”

zawiadamia swych odbiorców o otrzymaniu na skład pierwszych transportów węgla górnośląskiego koksowego i fabrycznego.
Sprzedaż ze składu przy ul. KILINSKIEGO № 60.

Bank Spółdzielczy

z odp. udz. w ŁODZI

ul. Andrzeja № 3, dom własny

podaje do wiadomości, że poczynając od 1-go grudnia b. r.

Kasa Towarzystwa

jest otwarta dla wpłat pieniężnych również i od 6 do 7 godziny po południu.

Podaje do wiadomości, iż Województwo Poleskie posiada zapasy siana, które, wobec wyczerpania księgozbioru w południowo — zachodniej jego części, mogą być obecnie przewożone przez stary kordon weterinarny nad Bugiem. Instytucje i osoby, reflektujące na zakup stajad siana, winny zwracać się do Urzędu Wewódzkiego w Brześciu. 557D

Rękawiczki trykotowe

w różnych gatunkach poleca:

547p

Paier i Maj, Wilzew, Kunizera 20

LECZENIE CHOROZ ZĘBOW

Lekarza-dentysty H. PRUSS

145 PIOTRKOWSKA 145

za plombowanie oraz wprawianie zębów
opłata podług tabeli.

Sprzedam

Fokowe palta

sprowadzono Cegielnia
na Łódź ul. 1-sze piętro.
WŁEKI

mejer refleksy

20 konny firmy Thau & Freu-
derberg, Szweidnitz.

Właściciel: ul. LRZO-
ZOWA 14/16, fabryka.

554B

Suknie

damskie kosztują teraz
4500 5500. Palta damskie
17500 19500 Gernitury,
mężskie 1-000 24000 Je-
sionki 22000.

Szmechel i Rozner.

Łódź, piotrkowska 100
Fija 160

Kupię małą transmisję
wraz z łożyskami (laegrami)
i ewentualnie z szajbami
Oferty z ceną do Rozwo-
in pod „Trans.” 485K1

Olazyjna sprzedaż

kartofli

ul. Sienkiewicza 49

w podwórzu. 535D

Szkoła Gimnastyki Rytmicznej H. Paszke - Folakowej

Piotrkowska 92, w podwórzu.

W programie: technika ciała, gimnastyka rytmiczna, plastyka, solleggio i unpróvizacja.
Komplety dla dzieci pięci obojca, podotków i dorosłych.
1 grudnia początek II tercjaln.
Kancelarja czynna codzieln od 6 do 7.

W niedzielę, dnia 4 grudnia r. b. o godz. 6 tej po pół,
w lokalu STOWARZYSZENIA HANDLOWCOW POL-
SKICH, Piotrkowska 108

profesor

Henryk Mościński

z WARSZAWY

wyglasi odczyt na temat

Gdańsk, a Polska w przeszłości

Bilety wejścia w cenie Mk. 250 i 200 wcześniej naby-
wać można w księgarni Gebethnera i Wolffa.

Dla Stowarzyszonych bilety w cenie mk. 150 i 100 są
do nabycia w sekretarjacie STOWARZYSZENIA HAN-
DLOWCÓW POLSKICH.

Polska Spółka Ogrodnicza

Pańska 36 w Łodzi

poleca duży wybór warzyw i owoców. Sprze-
daje po cenach hurtowych od 10 funtów.
Przyjmuje w komis wszelkie warzywa i owoce
pobierając niski procent komisowy.
Ma wakuące posady dla pp. ogrodnika wa-
rzywnika i pomocnika do ogroczów iandlewch
Reflektanci poważni uwzględnieni będą. 545D

Dr. med.

Dr. Polakowski

zdolna

kr awcowa

na wieś.

Zgłaszać się w piątek 2
grudnia od 3-4 pp.
PIOTRKOWSKA 165.
„Nared”.

Potrzebna

zdolna maszynistka

stenotypistka.

Oferty prosimy składać „Ei-
por”, Sp. Akc. L. J. Beriozsk
K. ilńskiego 60. 55

Fokowe palta

inne wyroby futrzane
sprzedaje 50% taniej Cegie
miana 56 t-p. front

DRUKARNIA

„ROZWÓJ”

PRZYJMUJE OBSTALUNKI
na wszelkie roboty
drukarskie.

Drobne ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

A.A.A. Kupuję meble dywanowy garderobę futra maszyny do szycia placę najdziej Wainrelich Benedykta 19 I

A!A!A! Znajomym lub za protekcją znajomych nawet za wypłat najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe najtańsze ceny Firanki piótna damskie i meble towary pościelowe surowki i inne Kilińskiego 40 front 2 piętro 3604-5

A!A! Meble sypialne stołowe szafy łóżka stoły krzesła wiejskie oraz inne sprzedaje Piotrkowska 108 Przędziecki 3558-0

A! Meble łóżka szafy lustra ołtomane leżankę zegar bielizniarkę umywalnie kredensy hotel krzesła biurko wyprzedam Janio Piotrkowska 225-3 front. 3572-3

A. Łóżka szafy stół otomane bielizniarkę krzesła kredensy sprzedam tanio Sienkiewicza 59 m 21 oficyna II wejście pierwsze piętro 3547-1

Domy wille majątki ziemskie gospodarki rolne fabryki młyny interesy handlowe do sprzedania Biuro Handlowo-Posrednicze Aleksandra Taszyckiego Łódź Piotrkowska 90 telefon 240 Bydgoszcz Dworcowa 15 3652-1

Do sprzedania sklep i pokój duży zaraz Kilińskiego 187 3592-9

Domek murowany do sprzedania 2 i pół miliona Piotrkowska 284-51 górny Rynek 3544/1

Do sprzedania piec duży żelazny odpowiedni dla fabryki lub dużego lokalu oraz wózek 2-u kołowy ręczny Sienkiewicza 56 Szymanko w stusarni 3612-1

Dla rzeźnika waga haczkowa z marmarowymi płytami maszynka do mięsa № 32 szafka oszklona oraz inne drobniegi sprzedam wiadomość Nowo-Targowa 20 Traczyk sklep 1

Futro męskie do sprzedania ul. Konstanyńska №4 3656-2

Herbaciarnię sprzedam Rozwadowska 19 3615-2

Kurtkę ciepłą palto męskie z karakulowym kołnierzem tużurek sprzedam Kilińskiego 106 A m 16 3662-1

KARTOFLE grube suche na wozy i ewiarki a 5400 100kg marchew karota sprzedaje kooperatywa Łódź Fabr Kilińskiego 72 3642-1

Kawiarńia 3 pokoje z kuchnią do sprzedania Radwańska 21 3655-7

KOLEJKA 80 metrów trzy wózki wyrotowe i dachówka do sprzedania Konstanyńska 115 2512-1

MARMELADĘ czysto jabłkową twarogową zgotowaną na cukrze wysła opłatnie do każdej miejscowości pocztowej w praktycznych nowych próbnich beczułkach z wartości netto cztery kilo (10 funtów) za nadaniem lub wpłatą na №140 47 pocztowej kasy Mp 2550, załona 1876 roku parowa fabryka ciast cukrow i marmelady Staniśław Gurgul Jarosław Małopolska Wysyłek za zażyczeniem, nie uskuteczamy 4

Meble salonowe okazjynie do sprzedania Nowomiejska 5 B Cakier, 3587-2

Okazja na Wołyniu do sprzedania 360 morgów lasu wraz z ziemią na parcelację 3 wagony suchej posadzki dębowej oraz miedziane duże kotły farbiarskie wiadomość Piotrkowska 273 w 1g 2506-8

Piece! Płachnie przenosne z kafli są do sprzedania a także przyjmujemy wszelkie roboty w zakresie zdmuśta mehodzące Nawrot 19 3479-1

Pasy transmisyjne z najlepszej skóry sprzedam Kilińskiego 105 i Skarżyński 3659-3

Sklep spożywczy sprzedam do brze prosperujący z towarami z meblami byle zaraz z powodu wyjazdu ul. Kracza 7 sklep 3621-2

Sprzedam sklep składający się z pokoju i kuchni od zaraz za cenę przystępną ul. Wysockiego №4 dawnej Leśna przy Ragomskiej 3631-3

Sprzedaj bielizny trykotowej cena fabryczna ul. Pasta 11-1 3666-2

Sprzedam sklep spożywczy z powodu wyjazdu ul. Nowo-Zarzewska №61 3646-3

Sprzedam jeszcze jedną belkę szę podszyla brązowymi barankami połowa ceny dawnej o raz futro na lisach Piotrkowska 85-33 3620-1

Sypialnia stołowa i salon do sprzedania W. Luczak Rozwadowska 2 3626-2

Sklep do sprzedania z powodu choroby żony wiadomość kożawowska 35 Lewandowski 3650-4

Sklep kolonialny sprzedam wódmieściu z powodu wyjazdu wiad. Piotrkowska 275 w magazynie ubiorów damskich 300-1

Sklep kolonialny do brze proszę perujący wraz z mieszkaniem do sprzedania wiadomość ul. Kilińskiego 151 w sklepie 1665-3

Sprzedam folwark 260 morgów w tem lasu 30 łak nad rzeką 20 zabudowania murowane w wentarże doborowe od stacji kolejowej 4 wiorsty informacja i dzieli biuro Witzsaka Łódź ul. Lubelska 8 przy Górnym Rynku 2

Sklep spożywczy z pokojem sypialnicą duża do sprzedania z powodu wyjazdu ul. Lubelska 12 wprost Staro-Zarzewskiej 3672-6

TELEFON kupię oferty składu dać z ceną do Rozwoju pod Telefon 5455-5

Warsztaty mechaniczne i kłackie z motorem lub bez 3 miliony Domek z ogrodem owocowym i rolę 3 miliony i domy różne sprzedaje Kurkowski Łódź Gubernatorska 30 3674-1

Z powodu wyjazdu sprzedam fotograficzny zakład z mieszkaniem Rokicińska 51 Jackiewicz 3591-4

Różne:

A.A.A.A. Kursy buchalteryjne Pastu B-6 nauki handlowe kursy stenografii arytmetyki pisma pięknego i piśmnia na maszynia 3665-4

Akuszerka-masazystka A. Tren A kler 6 Sierpnia 18-20 3668-12

Akuszerka Pipikowa Piotrkowska 132-14 dla pań przyjezdnych pokój 3571-7

Akuszerka Stradkowa przyjmuje Zgierska 108 3592-2

Buralista z kilkuletnią praktyką biurową poszukuje jakiegokolwiek posady. Łaskawe oferty do Rozwoju pod S. T. 3640-1

Chłopiec na posyłki rzetelny zgłosić się z rodzicami H. Szye Zielona 14 w sklepie 3660-5

Energiczna sklepowa z kilkuletnią praktyką poszukuje posady w jakimkolwiek sklepie. Łaskawe oferty do adm. Rozwoju pod Zdoła 3670-3

Idac ulicą Przędziełną do Rokicińskiej zagubiono kołczyk złoty łaskawy znalazca zechce wrócić za nagrodą 5,000 Dobra 4 Pakowska 3658-1

Inteligentna osoba poszukuje posady za gospodynię z dobrymi świadectwami Oferty w Rozwoju pod Inteligentna 3611-1

Kowal podkómacz koni ze znajomością przy maszynach relniczych poszukuje pracy. No we Chojny Grantowska 16 Paw laszek 3667-2

Młodzieństwo młode poszukuje mieszkania składającego się z 2-3 pokoj z kuchnią. Oferty z podaniem ceny proszę składać w adm. Rozwoju pod J. S. 3652-2

Panna z czteroklasowym wykształceniem poszukuje jakiej kolwiek posady Oferty w Rozwoju pod Panna 3605-1

Pokoju umeblowanego poszukuje natychmiast w ódmieściu Oferty pod Sadownik w Redakcji Rozwoju 3635-1

Pokoju umeblowanego lub bez mebli poszukuje od zaraz możliwie w ódmieściu młode bezdzienne małżeństwo. Zapłata gotówką lub węgiem. Łaskawe oferty pr. składać do Rozwoju pod L. A. 3622-1

Poszukuje jakiegokolwiek posady łaskawe oferty do Rozwoju pod F. Z. 3675-3

Pokój ciepły do odstąpienia wraz z meblami tylko dla młodocześców. Oferty do Rozwoju sub Ciepły -1

Poszukuje pokoju z meblami lub bez cena i miejsce obójtne Oferty w adm. pod Cena. 3664-2

Potrzebna służąca do wszystkiego Nowo-Cegielnana 9 2 piętro 3648-2

Przybłąkał się pies szpic biały jest do odebrania za wynagrodzeniem Przejazd 76 K. Zawadzki 3649-1

Pracownia bielizny Marji Jakuszewicz przy Przejazd № 86 przyjmuje obstalunki na bieliznę damską meżką i dziecięcą z własnego i powiezonego materiału. Dzierganie haftowanie spajanie i mierzękę po cenie przystępnej 3951-2

Potrzebna kucharka i pomocy waczka Dzielna 38 Restauracja 3641-2

Putynowany pianista K. Świątkowski przyjmuje zamówienia na wieczorki i bale, gra do słuchu i tańca w programie wszelkie nowości sezonu N. B. na żądanie Duet, Trio i t. d. Zgierska 11-8 3625-1

Student udziela korepetycji Gdańska 46-11 3511-2

Wypożyczę 200,000 na akt lub hipotekę Oferty do Rozwoju pod Hipoteka 3645-1

Ważne dla pań krawcowych przyjmujemy obstalunki modnych eleganckich haftów ręcznych Wanda Bossówna Nawrot 8 lewa oficyna parter od 1-7 3606-1

Zaginal pies rasy wilczej kłoby Z wiedział proszę odesłać za wynagrodzeniem Andrzeja 28 3669-1

Zagubione dokumenty

Blezing Fryderyk zagubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 3577-1

Dłoch Janina Radwańska 42 zagubiła paszport polski wydany w Łodzi 3628-2

Dogacka Matylda Nawrot 7 zagubiła paszport niemiecki wyd. w Łodzi 3647-3

Couber Paweł zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi 3671-8

Dnia 22 b. m. skradziono na dworca Kaliskim w Łodzi przepastkę wyd. przez polskiego konsula w Berlinie na imię Konstantego Pipia i dokumenty osobiste wydane również na powyższe nazwisko 3605-1

Dizner Bronisława Dolna 10 zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi 3675-3

Gaszczyk Władysław zagubił kartę powołania wydaną w Pabjanicach 3531-1

Gasperczyk Józef zagubił kartę zwolnienia wyd. Górka Pabjanicka 3586-1

Gimek Bolesław zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w Łodzi 3586-1

Ladwisłak Kazimierz zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w P. K. U. w Łodzi 3584-1

Lewandowski Józef zagubił portfel zawierający kartę bezterminowego urlopu wyd. w Łodzi oraz 115 mrk 3607-1

Lipski Władysław zagubił kartę zwolnienia wyd. w Częstochowie przez D. O. G. 3686-2

Lenczycki Berek zagubił kartę powołania wydaną w Pabjanicach oraz paszport rosyjski wydany w Pabjanicach 3596-1

Malinowski Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu 4 p. Strzelców Granicznych w Koszycieźnie 3589-1

Muller Edmund zagubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi 3654-3

Omczarek Władysław zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w P. K. U. w Łodzi 3558-1

Post Antoni zagubił kartę powołania wyd. w Łodzi 3597-1

Półowska Jadwiga zagubiła paszport polski wydany w Łodzi 3629-2

Piesiakowski Stanisław zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi i kartę powołania wydaną w P. K. U. 3624-2

Pawlak Ewa zagubiła paszport niemiecki wyd. w Kruszewie. 3644-1

Zagubiono tymczasowy dowód osobisty № 418 jk na imię Józefa Kociolka wydany przez V. I komis w Łodzi tymczasowa zaświadczenie demobilizacji i inne dokumenta wojskowe Oddział Zaohodnia 72 358-1

Zaginal portfel zawierający paszport rosyjski kartę powołania wydaną w Łodzi na imię Maturcy Kendziński i 2500 mk gotówki uczciwego znalazcę proszę uprzejmie o zatrzymanie gotówki a zwrócenie mi dokumentów Sienkiewicza 46 sklep 3608-1

Zaginęły karty bezterminowego urlopu wydane w Łodzi na imię Henne Afons Zeglin Hugon 3613-2

Zagubiono paszport niemiecki na imię Henryki Iwańskiej wydany w Szczecynie 3629-2

Zaginal paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Janiny Komorowskiej 3661-3

Zaginal portfel zawierający paszport polski wyd. w Łodzi na imię Jana Żurawskiego oraz pieniądze. Łaskawy znalazca zwróci za zwrotem kosztów Słowiańska 5 Siezka 3653-3

Zagubiono paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Janiny Komorowskiej 3661-3

Zaginal portfel zawierający paszport polski wyd. w Łodzi na imię Jana Żurawskiego oraz pieniądze. Łaskawy znalazca zwróci za zwrotem kosztów Słowiańska 5 Siezka 3653-3

KUPUJE

brylanty złoto, srebro perły, diamenty, stare zęby, garderobę, placę ceny najwyższe. Konstanyńska 7, prawa oficyna, I piętro, Z. Milich.

CENA OGŁOSZEN PRZED TEKSTEM I W TEKŚCIE — 90 mk. ZWYCZAJNE — 40 mk. NEKROLOGI — 50 mk., KOMUNIKATY — 60 mk. DROBNE OGŁOSZENIA — 5 mk. ZA WYRAZNAJMNIEJ 50 mk. DLA POSZUKUJĄCYCH PRACY — 4 mk. OGŁOSZENIAZAMIEJSCOWE 50 PROC. DROŻEJ, ZA GRANICZNE 100 PROC. DROŻEJ. Stronica przed tekstem i w tekście dla ogłoszeń podzielona na 6 lamów, za tekstem 5 lamów. w tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi na 2, 4, i 6 lamów. **ARTYKUŁY** bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w Zgierzu u p. Lacha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa. Każda nowa podwyżka obowiązuje już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.